

בלבבי משכן אבנה

נקודה

מתוך הפרשה

כי תשא

בפרשתן נאמר למשה ב' פעמים לשון "קח לך"; לגבי רקיחת שמן המשחה (ל, כג), וכן לגבי הכנת קטורת הסמים (שם, לד). ובהמשך (לד, א), נאמר "פסול לך" לגבי הלוחות השניים, וכן כתוב (לד, כז) "לך" לגבי כתיבת התורה. במה נתייחדה הלקיחה מהכתיבה, ומהו חיבורן. יואיל הרב להאיר את עינינו.

ביאור מורינו הרב שליט"א

הללו אינם לכו"ע, עיין ילקוט"ש (עקב רמז תתנ"ד). והא דכתיב (שמות לד, כז) "כתוב לך את הדברים האלה".

והא כתיב (לעיל פסוק א) "פסול לך שני לוחות אבנים כראשונים", וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשונים". וכן כתיב (דברים י, ב) "ואכתוב על הלוחות", כן הקשו (בשמו"ר מז, ז) ואמרו אלא כך אמר הקב"ה, כתוב לך תורה נביאים וכתובים שיהיו בכתב, אבל הלכות ומדרש ואגדות והתלמוד יהיו על פה, עיין גיטין (ס ע"ב). אולם מאידך אמרו (לקח טוב שם) "כתוב לך" - אלו עשרת הדברים, "את" - להביא שאר המצוות, "הדברים האלה" - זה ספר התורה כולה. וכמו שכתוב (להלן פסוק כח) "ויכתוב על הלוחות את דברי הברית עשרת הדברים", ונחלקו רבותינו בדבר מי כתבו, עיין רבנו בחיי (שם), אבן עזרא, רמב"ן, רשב"ם ועוד. אולם עיין שמו"ר (פרק מז אות ב), והדברים ארוכים. וא"כ לכאורה לוחות אחרונים, כתב הן הקב"ה והן משה ולוחות ראשונים כתבם הקב"ה בלבד.

ולפי זה, כתיב "לך", היינו מלבד מה שאני כתבתי, כתוב אף אתה לך.

ומצינו כמה דרשות מהו כתוב לך, אמרו (נדרים לח ע"א) לא ניתנה תורה אלא למשה וזרעו שנא' "כתוב לך" - "פסול לך", מה פסולתן שלך אף כתבן שלך וכו'. ועוד אמרו (שמו"ר פרק מז, ג) "כתוב לך" - בזכותך אני נותן להלן לישראל. ועיין תנחומא (סימן לה), שאמרו לפי שיגע בה נקראת על שמו, עיי"ש.

אמרו חז"ל (יומא ג ע"ב) תניא, "קח לך" - משלך. "ועשה לך" - משלך. "ויקחו אליך" - משל ציבור, דברי ר' יאשיה. ר' יונתן אומר, בין "קח לך" בין "ויקחו אליך" משל ציבור. וזה ת"ל "קח לך", כביכול משלך אני רוצה יותר משלהם.

ובמדרש הגדול אמרו "ואתה קח לך", שיהא משה גזבר עליו. אולם בכמה מקומות אמרו חז"ל (ספרי זוטא חקת, י"ט, ספרי חקת קכ"ג ועוד) "ויקחו אליך", "יביאוהו אליך", ותהא אתה גזבר, וא"כ "ויקחו אליך" אינו גזבר. ודיקדוקים הללו בכל מקום שכתוב בתורה "לך", ו"ויקחו אליך" וכד'. וכבר האריכו במפרשים לדון בכל מקום ומקום לפי כללים אלו.

ובהא דכתיב (שמות לב, א) "פסול לך", אמרו חז"ל (נדרים לח ע"א) א"ר חנא ב"ר חנינה, לא העשיר משה אלא מפסולתן של לוחות, שנאמר "פסול לך שני לוחות אבנים כראשונים", פסולתן יהא שלך. ולפ"ז, "לך" פרושו "שהפסולת שלך", אולם לא מוכרח כלל שהלוחות עצמן "לך" - משלך, כנ"ל במדרש ר' יאשיה. אולם אמרו חז"ל (תנחומא עקב, ט) "פסול לך", בזכותך והוא שלך אמר הקב"ה, משה נתתי לך, ואתה מתנהג בהם בעין טובה (ואתה) נתת אותה להם. הרי שמבואר בחז"ל שהלוחות עצמן שלו, בזכותך והוא שלך. ולפ"ז "לך" - משלך.

ויתר על כן אמרו (פרקי דר"א פרק מז) רב כהנא אומר הלוחות וכו', וכשאמר הקב"ה למשה "פסול לך שני לוחות אבנים וגו'", מחצב של סנפירינן נברא למשה בתוך אוהלו וחצבן, עיי"ש. וכיוון שנברא למשה בתוך אוהלו, זה שלו, ודו"ק. אולם דברי פרקי דר"א